

Att: i.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: i.transport.remissvar@regeringskansliet.se.

Remiss Rapporten Arlanda Flygplats - En plan för framtiden

Yttrande

Utredningen har enligt uppdrag avgränsats till att titta på Arlanda och i viss mån Bromma. Arlanda är ett viktigt nav för Sverige, inte minst för utrikesflygen. Flera delar av utredningen är viktiga att utreda och utveckla vidare. Sverige är ett långt land och till stora delar glesbefolkat, med behov av bra transporter till alla platser. Inte minst med den utveckling som nu sker norr om Stockholm, från Dalarna och uppåt, vad det gäller nyindustrialisering och industrivitalisering. Även besöksnäringen norr om Stockholm är mycket stor och beroende av bra transportmöjligheter. Borlänge kommun menar att uppdraget blir allt för snävt för att regeringen ska kunna fatta beslut om så stora och viktiga investeringar.

Utvecklingen av den fossilfria industrin är i Sveriges midja mycket stark. Exempelvis Northvolt och SSAB i Borlänge och Hitachi i Ludvika/Smedjebacken. Också viktigt att beakta är att även om många företag har sina huvudkontor i Stockholm så sker produktionen på andra platser i Sverige. **För att säkra näringslivets behov av flygtransporter mellan noderna kommer det framtida inrikesflyget med stor sannolikhet att vara nätbaserat snarare än navbaserat.** Nätbaserat innebär att flyg i större utsträckning kommer att gå mellan mindre flygplatser direkt (motsvarande det som redan idag sker i Norge) utan att passera navet Arlanda. Detta kommer att underlättas av att framtida eldrivna passagerarflygplan kommer att klara dessa sträckor. Detta kan innebära att betydelsen av Arlanda ändras. Mindre flygplatser, tex Dala Airport skulle kunna få större betydelse.

- Dala Airport är en viktig flygplats utifrån ett både civilt och militärt perspektiv. Om förändringar rörande Arlanda/Bromma påverkar detta bör det beläggas.
- Bygg inte den fjärde banan, utveckla i stället de Regionala flygplatserna. Vilket är betydligt mer resurseffektivt.
- Analysera ytterligare om Bromma flygplats behövs i en nätbaserad regionalstruktur för El-flyg.

Systemperspektiv-Kapacitetsutredning vid en 60% ökning

Den största bristen i utredningen är att det inte verkar ha gjorts några luftrumssimuleringar. Vad skulle det innebära att öka flygtrafiken med 60% vid öppnandet av en fjärde bana, vad får det för konsekvenser kapacitetsmässigt? Ett luftrum med mer trafik innebär i realiteten att restiderna med största sannolikhet försämras. När luftrummet förtätas får det även effekt på tillgängligheten till och från Arlanda. Större kapacitetsbrister kommer att uppstå både på själva flygplatsen och på vägen dit i ett större geografiskt område än vad utredningen analyserar. I utredning berörs kollektivtrafiken till och från Arlanda. Fokus ligger på storstadsområdets kollektivtrafik. Borde även var ett fokus på den mer långväga kollektivtrafiken framförallt med tåg men även buss. Frågan om hur mycket Arlanda kan växa behöver utredas mer och analyseras sett ur ett systemperspektiv.

Att: i.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: i.transport.remissvar@regeringskansliet.se.

Fossilfri konkurrenskraftig omställning av flyget

Arlanda ska anpassas för vätgasproduktion, el-flyg och fossilfria bränslen enligt utredningen. Det kommer att kräva både att kapacitet för utvecklingen och att kompatibilitet med övriga flygplatser inom och utanför Sverige finns. Finns den kapaciteten att ställa om till fossilfrihet vid en 60% kapacitetsökning på Arlanda?

Elektrifieringen av flyget kan få stor påverkan på framtida förutsättningar för mindre till medelstora flygplatser. Om en utveckling av eVTOL tar fart så skulle detta kunna innebära en ny roll för tex Dala Airport. Trafa anger i sin utredning Elflyg – början på en spännande resa – redovisning av ett regeringsuppdrag, 2020:12 att andelen sträckor mellan mindre flygplatser kan komma att öka. Det finns (utöver flygplatser med trafikavtal) ett antal flygplatser med en asfalterad start- och landningsbana på minst 800 meter som kan vara tänkbara landningsplatser för elflyg och därmed förbättra tillgängligheten i sitt omland om de trafikeras. De första generationerna elflyg kommer inte ha tillräcklig kommersiell räckvidd för att förbinda Norrlands inland med Stockholm. Däremot kan de utgöra en länk mellan inland och kustland, vilket också blir en förbindelse mellan områden med dålig respektive hög tillgänglighet. I allt högre takt avvecklar landets kommuner sina mindre kommunalägda flygplatser till förmån för annan markanvändning, vilket är ytterligare en parameter som behöver beaktas.

- Utredningen har stora bister i vilka konsekvenser ett scenario med 60% ökning på Arlanda får för långsiktiga effekter på kapacitet, tillgänglighet och hållbar omställning sett ur ett systemperspektiv. Borlänge kommun anser att det är mer rimligt scenario att regional nätverksbaserade flygplatser är mer kostnadseffektivt att satsa på.
- Om kapaciteten inte kan tillgodoses på järnväg för både person- och godstransporter fram till 2035, anser Borlänge kommun att det fossilfria flygets möjligheter att vara ett hållbart komplement till tåget behöver analyseras ytterligare.
- Borlänge kommun anser att det behöver utredas och analyseras vilka mindre flygplatser som långsiktigt, post år 2035 kan behöva pekas ut som framtida riksintresse med särskild hänsyn till en elektrifierad flygplansflotta i en nätbaserad struktur.

Övriga synpunkter

Alla flygplatser i Sverige, ägda av Swedavia och icke ägda av Swedavia, bör ses i ett helhetsperspektiv. Dvs som en del i ett större kollektivtrafiknät där flyget är en del. Dagens ägarförhållande och finansieringen av Sveriges flygplatser måste ses över, dvs att Swedavia äger 10 stycken och övriga ägs av regioner och kommuner. Borlänge flygplats är i dag av Riksintresse som alt till Arlanda. Ett statligt ägande skulle ge ökad stabilitet, men det finns även negativa konsekvenser med en minskad regional och kommunal påverkansmöjlighet.

Utredningen anger vidare att Taxifyget har minskat. Dala Airport anger att de snarare ser en ökning av Taxifyget, där fler reser direkt från Regionala flygplatser ut i Europa.

Stora viktiga beslut måste baseras på så korrekt statistiska underlag som möjligt. I kapitel 3.6.1 skrivs att glesbygdskommuner bedöms få en minskad befolkningmängd. Viktigt att följa prognoserna, ser trenden fortfarande lika ut post pandemin?